

Και τα μανταρίνια θα μείνουν στα δένδρα!

11 Ιουνίου 2015

Επισκόπηση

- Καθώς οι διαπραγματεύσεις προσεγγίζουν σε σημείο καμψής, η έμφαση στην αύξηση της φορολογικής επιβάρυνσης αναδεικνύει το αναπτυξιακό έλλειμμα της επιδιωκόμενης συμφωνίας. Η υπερφορολόγηση των συνεπών φορολογουμένων θα έχει καταλυτικές αρνητικές επιδράσεις στην αγορά και την ανεργία, καθώς και στα κίνητρα για εργασία και αποταμίευση. Εξασθενούν σημαντικά οι δυνατότητες των νέων να βρουν δουλειά, των ανέργων να ανακτήσουν μία αξιοπρεπή διαβίωση και των πιο παραγωγικών μελών της κοινωνίας να συνεχίσουν να προσφέρουν στην ανόρθωση της οικονομίας της χώρας.
- Το αναπτυξιακό πρότυπο που επιδιώκεται με περιορισμούς στις αγορές εργασίας και προϊόντων, με πρακτικές προστασίας από τον ανταγωνισμό, με πελατειακές πολιτικές αναδιανομής εισοδήματος, με πρακτικές αποθάρρυνσης των ξένων επενδύσεων και των αποκρατικοποιήσεων, και με κρατικές εν γένει παρεμβάσεις στην οικονομία, οδηγεί σε αδιέξοδο. Η οικονομική θεωρία και η εμπειρία από τις αναπτυσσόμενες χώρες του υπαρκτού καπιταλισμού το αποδεικνύουν.
- Παρά τις προσδοκίες για αποκλιμάκωση της οικονομικής δραστηριότητας τα επόμενα τρίμηνα, παραμένει αξιοσημείωτη η δυναμική πορεία της οικονομίας στο τετράμηνο του 2015. Οι εξαγωγές αγροτικών και βιομηχανικών προϊόντων, η παραγωγή του μεταποιητικού κλάδου (χωρίς πετρελαιοειδή), η καθαρή ροή απασχόλησης που συναρτάται σε μεγάλο βαθμό με την έξαρση του τουρισμού αλλά όχι μόνο, αποτελούν σαφείς ενδείξεις ότι η οικονομία αντιστέκεται, παρά την μεγάλη αβεβαιότητα που επικρατεί για το μέλλον. Οι εξελίξεις αυτές οφείλονται εν μέρει στην μεταφορά της αναπτυξιακής δυναμικής του 2014 στο τρέχον έτος, σε συνδυασμό με την τόνωση του διαθέσιμου εισοδήματος που συνεχίζεται σε μεγάλο βαθμό στο α' εξάμηνο του 2015. Οι μισθοί, οι συντάξεις και η απασχόληση έχουν σταθεροποιηθεί, η συσσώρευση ληξιπρόθεσμων οφειλών έχει ενταθεί, και οι συνεχιζόμενες εκροές καταθέσεων από το τραπεζικό σύστημα τροφοδοτούν μία πλασματική αίσθηση αύξησης του πλούτου. Ως αποτέλεσμα, η ιδιωτική κατανάλωση διατηρείται σε σχετικά εύρωστο επίπεδο.
- Πρόσφατη έρευνα της ICAP καταγράφει το σημαντικό brain drain που προκαλεί η κρίση. Ανεργία, χαμηλές αποδοχές και αδιάφορες προοπτικές εξέλιξης, διαφθορά, αναξιοκρατία, η κρίση και η αβεβαιότητα εκδιώκουν την αφρόκρεμα των επιστημόνων και στελεχών. Η άρση των λόγων μετανάστευσης και η δυνητική επιστροφή μέρους έστω εξ αυτών θα ενίσχυε σημαντικά τον παραγωγικό ιστό της χώρας. Οι φόροι και εισφορές που αντιστοιχούν στις αποδοχές με τις οποίες θα δεχόντουσαν να επιστρέψουν αυτοί οι επιστήμονες και αυτά τα στελέχη υπερβαίνουν σε ετήσια βάση το διπλάσιο της προτεινόμενης από την κυβέρνηση έκτακτης εισφοράς στις επιχειρήσεις.

Τομέας Μακροοικονομικής Ανάλυσης και Ευρωπαϊκής Πολιτικής

Μιχάλης Μασουράκης
Chief Economist
E: mmassourakis@sev.org.gr
T: +302115006104

Μιχάλης Μητσόπουλος
Senior Advisor
E: mmitsopoulos@sev.org.gr
T: +302115006157

Θανάσης Πρίντσιπας
Associate advisor
E: printsipas@sev.org.gr
T: +302115006176

Οι απόψεις στην παρούσα έκθεση είναι των συγγραφέων και όχι απαραίτητα του ΣΕΒ. Ο ΣΕΒ δεν φέρει καμία ευθύνη για την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιλαμβάνει η έκθεση.

Η Ελλάδα που αντιστέκεται! Εξαγωγές αγαθών και βιομηχανική παραγωγή (ΕΛΣΤΑΤ, Απρ. 2015)

Οι φόροι σκοτώνουν την οικονομία

Η ελληνική οικονομία ήδη υφίσταται τις δυσμενείς επιδράσεις της ακραίας αβεβαιότητας που συνοδεύει τις ατέρμονες διαπραγματεύσεις, υπό την πίεση και του χρόνου για την ολοκλήρωσή τους καθώς οι εξωτερικές υποχρεώσεις της χώρας δεν θα είναι δυνατόν να εξυπηρετηθούν από ένα χρονικό σημείο και μετά. Οι προτάσεις, όμως, της κυβέρνησης ([Agreement on the economic policy, the reforms of the period 7/2015-31/3/2016 and the completion of the current program](#)) και των θεσμών ([Greece – Policy, Table 1, Greece: Prior Actions](#)) που είδαν το φως της δημοσιότητας, και ιδίως στο φορολογικό σκέλος της επιδιωκόμενης συμφωνίας, έρχονται να επισφραγίσουν την καταδίκη της οποίας αναπτυξιακής δυναμικής έχει απομείνει από την περυσινή «άνοιξη» της ανάκαμψης, και να ξαναθέσουν την ελληνική οικονομία σε τροχιά ύφεσης. Συνολικά, προτείνονται μέτρα φορολογικού χαρακτήρα σε μόνιμη βάση με ετήσια εκτιμώμενη απόδοση μέχρι και €3,5 δισ. περίπου. Συγκεκριμένα,

- Η κυβέρνηση προτείνει αύξηση των συντελεστών της έκτακτης εισφοράς αλληλεγγύης από €30 χιλ. και πάνω, με κλίμακα που επιβαρύνει με 4% και 6% (από 2,1% και 2,8% προηγούμενων) όσους (συνεπείς φορολογουμένους) έχουν εισόδημα χονδρικά άνω των €50 χιλ. και €100 χιλ. αντιστοίχως, με εκτιμώμενη απόδοση €220 εκατ. περίπου. Οι θεσμοί προτείνουν την ενσωμάτωση της έκτακτης εισφοράς στην φορολογία εισοδήματος.
- Η κυβέρνηση προτείνει έκτακτη εισφορά στα κέρδη των μεγάλων επιχειρήσεων (άνω των €5 εκατ.), ενώ οι θεσμοί αύξηση του φορολογικού συντελεστή των επιχειρήσεων. Η απόδοση του μέτρου εκτιμάται από την κυβέρνηση σε €1,1 δισ. με βάση την εμπειρία του 2010-11, που δεν είναι δυνατόν να επαναληφθεί, λόγω της ανυπαρξίας κερδών στις τράπεζες και μείωση εν γένει της φορολογητέας ύλης λόγω της ύφεσης.
- Οι θεσμοί προτείνουν την αύξηση στο 100% της προκαταβολής φόρου για όλες τις επιχειρήσεις και τους επαγγελματίες από 55% έως 80% που ισχύουν σήμερα. Για τους αγρότες προτείνουν, επίσης, την αύξηση του συντελεστή φορολόγησης από το 13,5% στο 26% και της προκαταβολής φόρου από το 27,5% στο 100%.
- Η φορολογική επιβάρυνση από το ΦΠΑ στον τουρισμό προτείνεται να αυξηθεί κατακόρυφα. Ειδικότερα, η σίτιση από 13% σε 23% (θεσμοί) και 11% (κυβέρνηση), ενώ τα ξενοδοχεία από 6,5% σε 11% (θεσμοί και κυβέρνηση), ενώ καταργούνται και οι χαμηλοί συντελεστές ΦΠΑ που ισχύουν στα νησιά.
- Αυξάνεται η συνολική επιβάρυνση από τον ΦΠΑ σε είδη πρώτης ανάγκης (με κάποιες διαφοροποιήσεις μεταξύ των δύο πλευρών), όπως π.χ.:
 - φάρμακα από 6,5% σε 6% (κυβέρνηση) και 11% (θεσμοί)
 - ενέργεια από 13% σε 11% (κυβέρνηση) και 23% (θεσμοί)
 - βασικά τρόφιμα από 13% σε 11% (κυβέρνηση και θεσμοί)
 - άλλα τρόφιμα (28% του συνόλου) από 13% σε 23% (κυβέρνηση) και 11% (θεσμοί)
- Σημειώνεται ότι η κυβέρνηση ήδη (9/6/2015) έχει προχωρήσει, στο πλαίσιο υποχωρήσεων στις διαπραγματεύσεις, σε πρόταση για συντελεστή ΦΠΑ 12% ή 13% αντί για 11%.
- Τα περισσότερα είδη και υπηρεσίες που επιβαρύνονται με ΦΠΑ 13% (υποδήματα, ενδύματα, ιατρικές υπηρεσίες, κηδείες, αγροτικά εφόδια, επισκευές, εισιτήρια μεταφορικών μέσων, κ.α.) μετατάσσονται στο 23% (κυβέρνηση και θεσμοί). Συνολικά, η εκτίμηση για την αύξηση εσόδων ΦΠΑ ανέρχεται, σύμφωνα με τους θεσμούς, σε €1,8 δισ. και σύμφωνα με την κυβέρνηση σε €1,4 δισ.
- Τέλος, η κυβέρνηση προτείνει φόρο στις τηλεοπτικές διαφημίσεις (€200 εκατ.) και αύξηση του φόρου πολυτελείας από 10% σε 13% (€30 εκατ.).

Πίνακας 1: Προτάσεις κυβέρνησης (ασφαλιστικό και εργασιακά)

Προτάσεις για το ασφαλιστικό
Κατάργηση της ρήτρας μηδενικού ελλείμματος για τα έτη 2015-2016 και σε κάθε περίπτωση μέχρι να ισχύσει το νέο ασφαλιστικό.
Διατήρηση θεμελιωμένων συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων σε ότι αφορά ειδικές περιπτώσεις πρόωρης συνταξιοδότησης (ΒΑΕ, μητέρες με ανήλικα κλπ).
Σταδιακή αύξηση των ορίων ηλικίας έως το 2022, αύξηση των "παινών" για πρόωρη συνταξιοδότηση με σωρευτική επίπτωση την εξοικονόμηση €71 εκατ. το 2016 και κορύφωση της εξοικονόμησης στα €888 εκατ. το 2026.
Ο τρόπος υπολογισμού των συντάξεων σύμφωνα με το νόμο 3863/2010 θα ανασταλεί για το 2015.
Θα γίνει νέα αναλογιστική μελέτη.
Προτάσεις για την αγορά εργασίας
Αναθεώρηση των διαδικασιών των συλλογικών διαπραγματεύσεων σύμφωνα με όσα ισχύουν σε άλλες χώρες της ΕΕ και με στόχο να εγκριθεί από το ΙΛΟ. Το Ν/Σ θα τεθεί υπό διαβούλευση από τους κοινωνικούς εταίρους και θα ενσωματώσει σύγχρονες πρακτικές ευρωπαϊκών κρατών σχετικά με τη ρύθμιση των εργασιακών σχέσεων.
Κατάργηση του νομοθετικά καθορισμένου κατώτατου μισθού και επαναφορά κατώτατου μισθού σταδιακά στα επίπεδα του 2010 μέχρι το τέλος του 2016. Στη συνέχεια θα διαμορφώνεται μέσα από συλλογικές διαπραγματεύσεις
Επιαναφορά καθεστώτος μονομερούς προσφυγής στη διαδικασία διαιτησίας καθώς και κατάργηση ρυθμίσεων για τις διαδικασίες μεσολάβησης και διαιτησίας.
Επιαναφορά επεκτασιμότητας των συμβάσεων εργασίας

Πίνακας 2: Προτάσεις θεσμών (ασφαλιστικό και εργασιακά)

Προτάσεις για το ασφαλιστικό
Εφαρμογή υφιστάμενων νόμων και παραπέρα μέτρα για εξοικονόμηση δαπανών από το ασφαλιστικό που θα φτάσει το 1% ετησίως την περίοδο 2016-2017
Ισοδύναμα για την κατάργηση ρήτρα μηδενικού ελλείμματος ύψους €326 εκατ.
Κατάργηση ΕΚΑΣ από Δεκέμβριο 2016.
Για όσους συνταξιοδοτούνται από Ιούλιο 2015, βασική σύνταξη από τα 67.
Αύξηση εισφοράς για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη σε συνταξιούχους από 4% σε 6% και επέκταση αυτής και στις επικουρικές συντάξεις.
Σταδιακή κατάργηση απαλλαγών ασφαλισμένων των οποίων το κόστος καλύπτει το κράτος.
Μεγαλύτερη διασύνδεση εισφορών και συντάξεων ειδικά στις μικρές συντάξεις όπου υπάρχει μεγάλη αναντιστοιχία.
Υπολογισμός εισφορών ελεύθερων επαγγελματιών με βάση το πραγματικό εισόδημα.
Κατάργηση κοινωνικών πόρων και αντιστάθμιση με μείωση συντάξεων ή αύξηση εισφορών.
Εναρμόνιση ασφαλιστικού αγροτών με υπόλοιπους εργαζόμενους.
Προτάσεις για την αγορά εργασίας
Καμία αλλαγή σε υφιστάμενους νόμους
Διαβούλευση για ομαδικές απολύσεις, απεργίες και συλλογικές διαπραγματεύσεις λαμβάνοντας υπόψη βέλτιστες πρακτικές της ΕΕ.
Δεν θα γίνει αλλαγή στο σύστημα συλλογικών διαπραγματεύσεων πριν το τέλος 2015 και οποιαδήποτε αλλαγή θα γίνει μόνο με τη σύμφωνη γνώμη των θεσμών.

Πίνακας 3: Εργαζόμενοι και συνταξιούχοι (χιλιάδες)

Συνταξιούχοι (1)	2.658
Συνταξιούχοι ΟΓΑ (1)	693
Συνταξιούχοι δημοσίου (1)	471
Σύνολο εργαζομένων (4)	3.535
Ασφαλισμένοι ΙΚΑ (3)	1.699
Δημόσιοι υπάλληλοι (2)	650
Απασχολούμενοι γεωργία, δασοκομία, αλιεία (4)	480

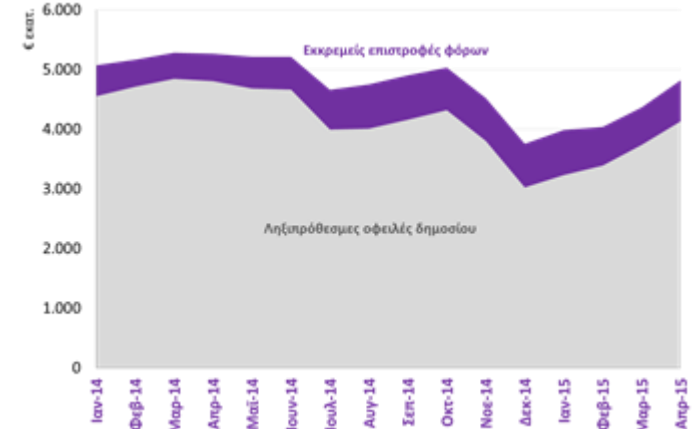
(1) Σύστημα Ήλιος, Φεβ. 2015, (2) ΕΕ, ΔΝΤ (3) ΙΚΑ, Νοε 2014, (4) ΕΛΣΤΑΤ Q4 2014

Δυστυχώς, αυτά τα μέτρα είναι σε αναντιστοιχία με τις αναπτυξιακές ανάγκες της ελληνικής οικονομίας. Από την πλευρά των θεσμών, τα μέτρα αυτά είναι απαραίτητα για την διασφάλιση της δημοσιονομικής βιωσιμότητας, καθώς χάθηκε σχεδόν ένας χρόνος προσαρμογής, λόγω της αβελτηρίας των πολιτικών ηγεσιών να ολοκληρώσουν με επιτυχία την 5η αξιολόγηση του προγράμματος. Από την πλευρά της κυβέρνησης, για να μην πειραχθούν μισθοί και συντάξεις, προκρίνονται μέτρα αύξησης των φορολογικών εσόδων, και μάλιστα μέσω επιβάρυνσης των συνεπών φορολογουμένων, που ήδη υπερφορολογούνται. Και αυτά συμβαίνουν χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι καταστροφικές επιπτώσεις της υψηλής φορολογίας στην οικονομική δραστηριότητα και την ανεργία, στα κίνητρα για εργασία και αποταμίευση και, αργά ή γρήγορα, ακόμη και στα κίνητρα παραμονής των κατοίκων αυτής της χώρας στον τόπο τους. Νέοι που θέλουν να δουλέψουν και να αξιοποιήσουν τις σπουδές τους, βλέπουν τα χρόνια να περνούν και τις προοπτικές να λιγοστεύουν καθώς δεν δημιουργούνται πλέον νέες θέσεις εργασίας. Χιλιάδες συνάνθρωποί μας που είναι άνεργοι, είτε υποασφαλίζονται με μισθούς πείνας, βλέπουν να χάνουν το τρένο της αξιοπρεπούς διαβίωσης, χωρίς επανακατάρτιση σε νέες εξειδικευμένες και ευκαιρίες σταθερής απασχόλησης. Ταυτόχρονα, άτομα υψηλών προσόντων και παραγωγικότητας, βλέπουν τους κόπους μιας ζωής να εξανεμίζονται στο βωμό πελατειακών πολιτικών αναδιανομής εισοδήματος.

Είναι πραγματικό δυστύχημα ότι οι διαπραγματεύσεις καθυστερούν στο όνομα μιας ανάπτυξης που ποτέ δεν θα δούμε. Είναι λανθασμένη η αντίληψη ότι η ανάπτυξη έρχεται από την μια πλευρά με την μείωση των πρωτογενών πλεονασμάτων (με μείωση δηλαδή της εγχώριας αποταμίευσης και αντίστοιχη αύξηση του δανεισμού), με υπερφορολόγηση των εισοδημάτων, με ρυθμίσεις για τις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις των μπαταχτσήδων, και με έναν δημόσιο τομέα να υποφέρει από ελλείψεις στελεχών και καθήλωση μισθών στους τομείς αιχμής και, ταυτόχρονα, συσσώρευση υπεράριθμου προσωπικού λόγω χαμηλής παραγωγικότητας. Και από την άλλη πλευρά, με έναν ιδιωτικό τομέα να λειτουργεί με περιορισμούς στις αγορές εργασίας και προϊόντων, με αναπτυξιακές τράπεζες απροσδιόριστου σκοπού, με επενδυτικά κίνητρα αμφιβόλου αποτελεσματικότητας, και, τέλος, με πολιτικές προστασίας από τον ανταγωνισμό οργανωμένων ομάδων πίεσης, τοπικών συμφερόντων, «παραγωγικών» τάξεων, κ.ο.κ.

Γενικότερα, οι προτάσεις των θεσμών δίνουν μεγαλύτερη έμφαση στη μείωση δαπανών, κυρίως του ασφαλιστικού συστήματος (Πίνακας 2), και την αύξηση εσόδων από μείωση απαλλαγών και εξαιρέσεων ειδικά στον ΦΠΑ και τα αγροτικά εισοδήματα. Αντίθετα, η κυβέρνηση δίνει έμφαση στην αύξηση φόρων με έκτακτες εισφορές σε επιχειρήσεις και υψηλά εισοδήματα με σταδιακές και πιο ήπιες παρεμβάσεις στο ασφαλιστικό σύστημα (Πίνακας 1). Τα στοιχεία που φαίνεται να επικαλούνται οι θεσμοί δείχνουν ότι ενώ τα έσοδα των επιχειρήσεων καταγράφονται στα €190 δις, η βάση επί της οποίας εφαρμόζεται η ΦΠΑ περιορίζεται στα €80 δις μετά την αφαίρεση των εξόδων των επιχειρήσεων. Η διαφορά αυτή δημιουργεί υπόνοιες για την κατάχρηση των υφιστάμενων εξαιρέσεων. Σε ότι αφορά τα αναμενόμενα έσοδα από τα προτεινόμενα μέτρα των θεσμών, η κατάργηση του προνομακού καθεστώτος στα νησιά εκτιμάται ότι (αν δεν υπάρξει αύξηση φοροδιαφυγής και μείωση κατανάλωσης) θα αυξήσει τα έσοδα από ΦΠΑ στις επηρεαζόμενες περιοχές από €675 εκατ. σε €1 δις ενώ η κατάργηση του χαμηλού συντελεστή ΦΠΑ θα εξασφαλίσει αύξηση εσόδων κατά €310 εκατ. Οι θεσμοί προτείνουν επίσης την κατάργηση του ΕΚΑΣ και την αντικατάσταση του από στοχευμένες φοροεκπτώσεις. Επιπλέον, δίνουν έμφαση στη δραστηκή περικυβερνητική των δαπανών του ασφαλιστικού συστήματος και των φοροαπαλλαγών ενώ η κυβέρνηση προτείνει την σταδιακή εφαρμογή μέτρων εξυγίανσης στο ασφαλιστικό και αύξηση των φόρων σε επιχειρήσεις και υψηλά εισοδήματα. Προφανώς, με κάθε αντικειμενικό κριτήριο, οι κοινωνικές επιπτώσεις επεμβάσεων στο συνταξιοδοτικό θα είναι σημαντικότερες σε μια χώρα που γεννεί ταχύτατα και στην οποία λιγότερο από 2 εκατ. ασφαλισμένοι μισθωτοί στο ΙΚΑ πλαισιώνονται από, αθροιστικά, μεγάλο αριθμό συνταξιούχων, δημοσίων υπαλλήλων και αγροτών που

Διάγραμμα 1: Υπόλοιπο οφειλών του δημοσίου προς τον ιδιωτικό τομέα (ΓΓΔΕ, Απρ. 2015)

Επιστροφές για τις οποίες έχει εκδοθεί ΑΦΕΚ. Εξαιρούνται επιστροφές ΦΠΑ και ΕΦΚ σε βιομηχανία, τουρισμό και ορισμένες άλλες κατηγορίες επιστροφών.

Πίνακας 4: Μηνιαία στοιχεία Γενικής Κυβέρνησης

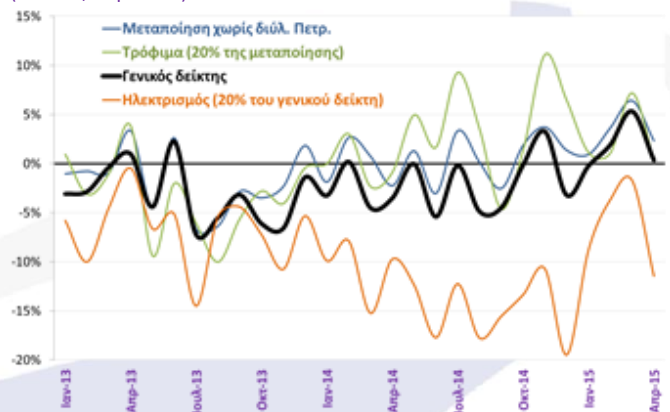
(Υπ. Οικονομικών, Απρ. 2015)

Στοιχεία Υπ. Οικονομικών	Ιαν -Απρίλιος		
	2014	2015	Δ%
€ εκατ.			
Νομικά πρόσωπα			
Ίδια έσοδα	382	463	21,2%
Μεταβιβάσεις από κ.π.	1.405	1.318	-6,2%
Δαπάνες	1.192	1.323	11,0%
Ισοζύγιο χωρίς μεταβιβάσεις	-810	-860	6,2%
Ασφαλιστικά ταμεία			
Ίδια έσοδα	6.427	5.532	-13,9%
Μεταβιβάσεις από κ.π.	5.665	4.894	-13,6%
Δαπάνες	11.659	11.166	-4,2%
Ισοζύγιο χωρίς μεταβιβάσεις	-5.232	-5.634	7,7%
Τοπική αυτοδιοίκηση			
Ίδια έσοδα	670	636	-5,1%
Μεταβιβάσεις από κ.π.	1.376	1.138	-17,3%
Δαπάνες	1.815	1.622	-10,6%
Ισοζύγιο χωρίς μεταβιβάσεις	-1.144	-987	-13,7%

κ.π.: Κρατικός προϋπολογισμός

Διάγραμμα 3: Δείκτης βιομηχανικής παραγωγής

(ΕΛΣΤΑΤ, Απρ. 2015)

απολαμβάνουν σημαντικές απαλλαγές και ασφαλιστικά προνόμια (Πίνακας 3). Στο πλαίσιο αυτό, οι προτάσεις των θεσμών εκτιμάται ότι θα επηρεάσουν άμεσα 280.000 ασφαλισμένους και 100.000 συνταξιούχους, ενώ οι προτάσεις της κυβέρνησης 100.000 ασφαλισμένους. Τα παραπάνω μεγέθη όμως δίνουν μια εικόνα του προβλήματος: Οι προτάσεις των θεσμών επηρεάζουν ένα πολύ μεγάλο αριθμό πολιτών (και άρα ψηφοφόρων) που όμως δεν συνεισφέρουν πάντα παραγωγικά στην οικονομική δραστηριότητα ή τα φορολογικά βάρη. Από την άλλη πλευρά, οι αντοχές της παραγωγικής οικονομίας εξαντλούνται. Τα πλέον παραγωγικά φυσικά και νομικά πρόσωπα έχουν δει τα εισοδήματά τους να μειώνονται με γοργούς ρυθμούς, όπως δείχνει και η μελέτη Γιαννίτση –Ζωγραφάκη (που παρουσιάστηκε στο Δελτίο της 21/5/2015). Όσο αυξάνονται τα φορολογικά βάρη σε αυτή την ομάδα, η οποία είναι ιδιαίτερα αποδοτική για τα φορολογικά έσοδα, ο κίνδυνος οριστικής αποψίλωσης της παραγωγικής βάσης της χώρας, μετανάστευσης του καλύτερου ανθρωπίνου δυναμικού και απώλειας των εισοδημάτων τους από τη φορολογητέα ύλη αυξάνει καθώς ειδικά αυτή η ομάδα έχει αυξημένη ικανότητα αλλαγής του τόπου δραστηριότητας και εγκατάστασης.

Πρόσφατες οικονομικές εξελίξεις

Δημοσιονομικές εξελίξεις: Το υπόλοιπο οφειλών του δημοσίου προς τον ιδιωτικό τομέα αυξήθηκε εκ νέου το Απρίλιο 2014. Πλέον το υπόλοιπο ληξιπρόθεσμων οφειλών του δημοσίου ανέρχεται σε €4.132 εκατ. και οι εκκρεμείς επιστροφές φόρου σε €692 εκατ. με αποτέλεσμα να έχουν αυξηθεί €1 δις σε σχέση με τον Δεκέμβριο 2014 (Διάγραμμα 1). Σε επίπεδο γενικής κυβέρνησης, τον Απρίλιο το πρωτογενές πλεόνασμα διαμορφώθηκε στα €651 εκατ. (αντί €1,6 δις τον Απρίλιο 2014 ενώ τα αντίστοιχα μεγέθη ήταν €1,2 δις τον Μάρτιο 2015 και €2,5 δις τον Μάρτιο 2014.) Το αποτέλεσμα αυτό υποστηρίζεται όμως από τα έκτακτα έσοδα από το ΤΧΠΣ ύψους €555 εκατ. Τα λειτουργικά μεγέθη της γενικής κυβέρνησης διαμορφώνεται κυρίως από τη συγκράτηση των δαπανών των ασφαλιστικών ταμείων που επιχειρούν να αντισταθμίσουν την ισχυρή μείωση των ιδίων εσόδων τους. Επιπλέον, είναι εμφανής η συνεχιζόμενη προσπάθεια μείωσης των καθαρών μεταβιβάσεων της κεντρικής κυβέρνησης προς όλους τους φορείς της γενικής κυβέρνησης (Πίνακας 4) ενώ για πρώτη φορά υπάρχουν μεγάλες μεταβιβάσεις νομικών προσώπων προς την κεντρική κυβέρνηση (€698 εκατ.)

Βιομηχανική παραγωγή: Θετικά κινείται και τον Απρίλιο ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής, καταγράφοντας αύξηση 0,4% σε σχέση με τον Απρίλιο του 2014, έναντι μείωσης 3,5% που σημειώθηκε κατά την αντίστοιχη σύγκριση πέρυσι (Διάγραμμα 3). Συνολικά κατά την περίοδο Ιαν – Απρ 2015 η βιομηχανική παραγωγή αυξήθηκε 1,9%, έναντι μείωσης 2,8% που καταγράφηκε κατά την αντίστοιχη περίοδο πέρυσι. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο δείκτης παραγωγής της μεταποίησης χωρίς τη διύλιση πετρελαίου παρουσιάζει αύξηση για 7ο συνεχόμενο μήνα τον Απρίλιο, ενώ κατά το διάστημα Ιαν – Απρ 2015 σημείωσε άνοδο 3,4%. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται κυρίως στη μεταποίηση και ειδικότερα στην αύξηση που σημειώθηκε στους κλάδους καπνού (+24%), χημικών προϊόντων (+9,5%), μη μεταλλικών ορυκτών (+8,8%) και μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού (+15,9%). Ο δείκτης του κλάδου των τροφίμων κινείται όπως ο γενικός δείκτης.

Εξαγωγές: Συνεχίζεται η έντονα θετική πορεία των εξαγωγών εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών τον Απρίλιο, παρουσιάζοντας αύξηση 16,9% και διατηρώντας την ανοδική τάση που έχει διαμορφωθεί από το 2ο εξάμηνο του 2014 (Διάγραμμα πρώτης σελίδας). Η συνολική αξία των εξαγωγών εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών κατά το διάστημα Ιαν – Απρ 2015 ανήλθε στα €6.028,4 εκατ. παρουσιάζοντας άνοδο 14,8% σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του 2014, ενώ σε όλες τις κατηγορίες προϊόντων καταγράφονται θετικές μεταβολές με μόνη εξαίρεση τα καύσιμα (-23,1%), λόγω της πτώσης των τιμών πετρελαίου διεθνώς καθώς,

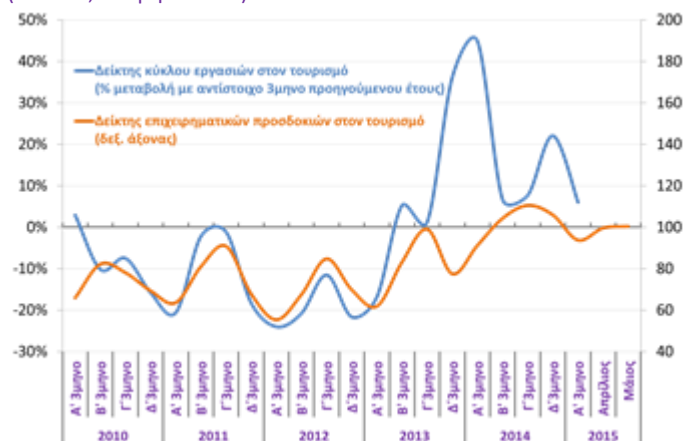
Πίνακας 5: Αξία εξαγωγών ανά ομάδα προϊόντων

(ΕΛΣΤΑΤ - Eurostat, Απρ. 2015)

Ομάδες προϊόντων	Ιανουάριος - Απρίλιος			%Δ 14/13	%Δ 15/14
	2013	2014	2015		
€ εκατ.					
Αγροτικά προϊόντα	1.678,30	1.406,80	1.702,70	-16,20%	21,00%
Τρόφιμα και ζώα ζωντανά	1.159,00	1.153,10	1.191,20	-0,50%	3,30%
Ποτά – καπνός	184,4	162,2	205,9	-12,10%	27,00%
Λάδια και λίπη ζωικά ή φυτικά	334,9	91,5	305,6	-72,70%	234,00%
Πρώτες ύλες	341,5	341,7	353,5	0,10%	3,40%
Καύσιμα	3.575,40	3.173,30	2.439,20	-11,20%	-23,10%
Βιομηχανικά προϊόντα	3.320,30	3.290,90	3.741,60	-0,90%	13,70%
Χημικά	823,8	878,6	886,5	6,70%	0,90%
Βιομηχανικά είδη κατά Α' ύλη	1.276,30	1.201,00	1.402,40	-5,90%	16,80%
Μηχανήματα	683,6	662,1	862,1	-3,10%	30,20%
Διάφορα βιομηχανικά είδη	536,7	549,2	590,6	2,30%	7,50%
Άλλα	187,7	192,3	217,8	2,50%	13,30%
Εξαγωγές χωρίς πετρελαιοειδή	5.600,60	5.251,70	6.028,40	-6,20%	14,80%

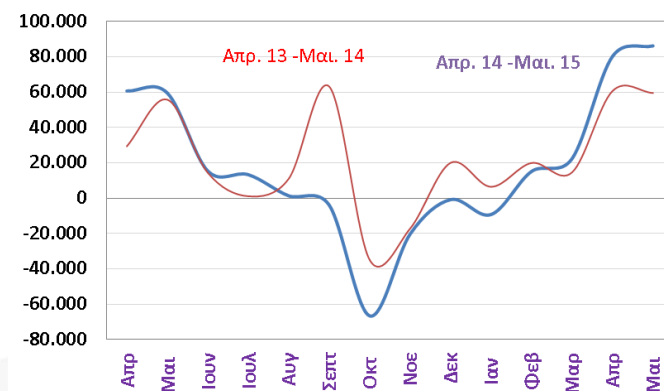
Διάγραμμα 4: Δείκτης κύκλου εργασιών στον τουρισμό

(ΕΛΣΤΑΤ, Α' 3μηνο 2015)

Διάγραμμα 5: Καθαρή ροή μισθωτής εργασίας

(ΕΡΓΑΝΗ, Μάιος 2015)

σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat, παρά τη μείωση της αξίας των εξαγωγών καυσίμων, ο όγκος αυξήθηκε κατά το Α' 3μηνο κατά 7,6%. Εντυπωσιακή είναι η πορεία των εξαγωγών αγροτικών προϊόντων, ιδίως του λαδιού, οι οποίες καταγράφουν αύξηση 234% το Α' 4μηνο του 2015, ενώ οι εξαγωγές βιομηχανικών προϊόντων κινούνται ανοδικά για 9ο συνεχόμενο μήνα, εμφανίζοντας μάλιστα αρκετούς μήνες διψήφια ποσοστά αύξησης (Πίνακας 5). Ξεχωρίζουν θετικά τα βιομηχανικά είδη ταξινομημένα κατά πρώτη ύλη και τα μηχανήματα και υλικό μεταφορών.

Τουρισμός: Η εντυπωσιακή άνοδος της τουριστικής κίνησης το Α' 3μηνο του 2015, που καταγράφεται στα στοιχεία της ΤτΕ (και περιλαμβάνονται και στο Δελτίο της 28/5/2015) επιβεβαιώνεται και από τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ (Διάγραμμα 4), τα οποία δείχνουν άνοδο 6% του δείκτη κύκλου εργασιών στα ξενοδοχεία και εστιατόρια κατά το Α' 3μηνο του 2015 σε σχέση με το ίδιο 3μηνο του 2014. Ανάλογη η πορεία των επιχειρηματικών προσδοκιών που αυξάνονται σταθερά από τις αρχές του έτους, καθώς πλησιάζει η κορύφωση της τουριστικής περιόδου και ο κύκλος εργασιών στις αεροπορικές μεταφορές (Πίνακας 6).

Αγορά εργασίας: Τα στοιχεία του συστήματος ΕΡΓΑΝΗ για τον μήνα Μάιο συνεχίζουν να καταγράφουν την ταχύτερη σε σχέση με το 2014 αύξηση της καθαρής ροής απασχόλησης (Διάγραμμα 5). Η εποχική αύξηση της απασχόλησης αφορά δραστηριότητες που σχετίζονται με τον τουρισμό (καταλύματα, εστίαση, εμπόριο, τουριστικά πρακτορεία) και τα σχετικά επαγγέλματα (σερβιτόροι, τραπεζοκόμοι, μπάρμαν, μάγειροι, κ.α.) και είναι συμβατή με την ανοδική πορεία του κλάδου.

Τιμές: Συνεχίζεται η υποχώρηση των τιμών τον Μάιο με τον δείκτη τιμών καταναλωτή να παρουσιάζει μείωση 2,1% σε σύγκριση με τον Μάιο του 2014, επιβεβαιώνοντας ότι οι τάσεις αποπληθωρισμού παραμένουν ισχυρές (Διάγραμμα 6).

Μετανάστευση ανθρωπίνου δυναμικού

Η πρόσφατη έρευνα της ICAP ([Young Talented Greeks Working Abroad](#)) καταγράφει ότι 200.000 Έλληνες έφυγαν τα χρόνια της κρίσης (εκ των οποίων οι 50.000 για σπουδές). Ο Πίνακας 7 δείχνει ότι οι μετανάστες αυτοί είναι υψηλής εξειδίκευσης στους οποίους η χώρα έχει επενδύσει πολλά. Ο ρόλος της κρίσης στην απόφασή τους να μεταναστεύσουν είναι καταλυτικός, καθώς σχεδόν το ήμισυ έφυγε είτε επειδή έχασε την εργασία του στην Ελλάδα είτε λόγω των χαμηλών αποδοχών που είχε στην Ελλάδα. Πολλοί έφυγαν κυρίως λόγω της επικρατούσης αναξιοκρατίας και διαφθοράς, κρίσης και αβεβαιότητας καθώς και για τις καλύτερες δυνατότητες εξέλιξης που προσφέρει το εξωτερικό. Καθώς το 63% των ανθρώπων αυτών εργάζεται στο εξωτερικό για λιγότερα από 5 χρόνια και καθώς ο μετανάστης ανάγκης συνήθως στην αρχή δέχεται μια εργασία ακόμα και αν δεν τον ικανοποιεί πλήρως, είναι πολύ πιθανό ότι πολλοί από αυτούς τα αμέσως επόμενα χρόνια θα βρουν καλύτερη εργασία στο εξωτερικό. Μια τέτοια εξέλιξη σίγουρα θα μειώσει περισσότερο το ενδεχόμενο επιστροφής τους στη χώρα, ειδικά αν στο μεταξύ αποφασίσουν να κάνουν οικογένεια στο εξωτερικό (σήμερα το 73% είναι ανύπαντροι). Σήμερα πάντως η έρευνα καταγράφει ότι το 30% δεν θα γυρίσει ποτέ ενώ το 51% το θεωρεί πιθανό αλλά σε κάθε περίπτωση δεν εκτιμάει ότι θα γυρίσει μέσα στους επόμενους 36 μήνες. Η έρευνα της ICAP καταγράφει επίσης το ύψος των αποδοχών που θα αρκούσε για να πειστούν να επιστρέψουν. Έτσι μπορεί να υπολογισθεί το εισόδημα που θα δημιουργούσαν άμεσα στη χώρα, αν έβρισκαν μια εργασία που να τους ικανοποιεί. Αντίστοιχα μπορούν να εκτιμηθούν οι φόροι και οι εισφορές που θα εισέπραττε το κράτος από τις αποδοχές τους. Το ποσό αυτό για το 70% που θα σκεφτόταν την επιστροφή στη χώρα ανέρχεται σε €2 δισ. ετησίως, δυο φορές δηλαδή το εκτιμώμενο έσοδο της προτεινόμενης έκτακτης εισφοράς στις επιχειρήσεις (Πίνακας 8).

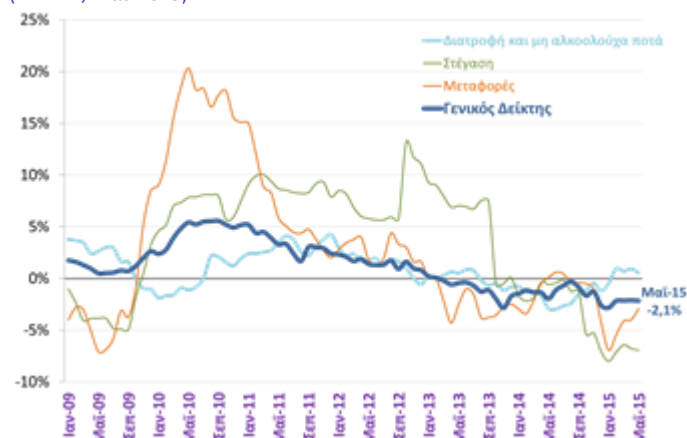
Πίνακας 6: Δείκτης κύκλου εργασιών στις μεταφορές

(ΕΛΣΤΑΤ, Α' 3μηνο 2015)

% ετήσια μεταβολή	Μέσος ετήσιος		Δείκτης 3μήνου	
	2013	2014	Α' 2014	Α' 2015
Χερσαίες και μέσω αγωγών	-4,00%	-4,40%	-2,30%	-3,90%
Πλωτές	-7,40%	-8,10%	-18,80%	-5,20%
Αεροπορικές	3,90%	7,10%	0,50%	3,10%
Αποθήκευση & υποστ. δραστ.	-7,00%	5,50%	6,00%	9,60%

Διάγραμμα 6: Δείκτης τιμών καταναλωτή

(ΕΛΣΤΑΤ, Μάι. 2015)

Πίνακας 7: Έρευνα ICAP "Young Talented Greeks Working Abroad"

(ICAP, Ιούν 2015)

Έφυγαν 200.000 Έλληνες υψηλής εξειδίκευσης
Οι 50.000 έφυγαν για σπουδές
Είναι το 2% του πληθυσμού αλλά το 10% των επιστημόνων της χώρας
Το 73% έχει μεταπτυχιακό ή διδακτορικό τίτλο και το 79% πρώτο πτυχίο από την Ελλάδα
Το 47% είχε εργαστεί στην Ελλάδα και έφυγε λόγω απώλειας εργασίας ή χαμηλών αποδοχών
Το 60,8% είναι υπάλληλοι και το 28,1% έχει θέση προϊστάμενου ή ανώτερη
Το 63% εργάζεται στο εξωτερικό λιγότερο από 5 χρόνια
Το 73% είναι ανύπαντροι
Το 30% δεν θεωρεί πιθανή μια επιστροφή στην Ελλάδα

Πίνακας 8: Φόροι και εισφορές που αντιστοιχούν στα δυνητικά εισοδήματα όσων ελλήνων του εξωτερικού κατά την έρευνα της ICAP θα επέστρεφαν

(ICAP, Ιούν 2015)

Θα επέστρεφαν με ετήσιες αμοιβές	Εργαζόμενοι στο εξωτερικό	Συνολικό εισόδημα που αντιστοιχεί (2)	Φόροι και εισφορές (1,2)
Κλίμακα	Αριθμός	Εκατ.	Εκατ.
€10.000-19.999	15.000	€ 157,5	€ 60
€20.000-29.999	36.000	€ 630,0	€ 283,5
€30.000-39.999	36.000	€ 882,0	€ 423,4
€40.000-49.999	21.000	€ 661,5	€ 317,5
>€50.000	43.500	€ 2.283,8	€ 867,8
Σύνολο	151.500	€ 4.614,8	€ 1.952,1

(1) Δεν υπολογίζονται υφιστάμενες και προτεινόμενες έκτακτες εισφορές

(2) Υπολογισμοί ΣΕΒ

Οικονομικά μεγέθη μελών ΣΕΒ

Ενεργητικό € 435 δις 72% συνόλου*	Ίδια κεφάλαια € 58 δις 44% συνόλου*	Πωλήσεις € 77 δις 46% συνόλου*	Προ φόρων κέρδη € 2,4 δις** 44% κερδών***
Εργαζόμενοι 220.000	Μισθοί € 4,6 δις	Ασφαλ. εισφορές € 2 δις	Φόρος επί κερδών € 1,6 δις

* Αθροισμα δημοσιευμένων ισολογισμών ΑΕ και ΕΠΕ

** Αθροισμα κερδών και ζημιών όλων των επιχειρήσεων

*** Φορολογητέα κέρδη κερδοφόρων επιχειρήσεων

Όραμα

Οραματιζόμαστε την Ελλάδα ως τη χώρα, που κάθε πολίτης του κόσμου θα θέλει και θα μπορεί να επισκεφθεί, να ζήσει και να επενδύσει.

Οραματιζόμαστε μια ανοιχτή, κοινωνικά υπεύθυνη και οικονομικά φιλελεύθερη χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προτάσσει την ισχυρή ανάπτυξη ως παράγοντα κοινωνικής συνοχής.

Θέλουμε μια Ελλάδα δυναμικό κέντρο της ευρωπαϊκής περιφέρειας, με στέρεους θεσμούς, ελκυστικό κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, που προάγει τις εξαγωγές, την καινοτόμο επιχειρηματικότητα, την παραγωγή και τις ποιοτικές υπηρεσίες, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη γνώση, τη συνοχή, τις ίσες ευκαιρίες και το κράτος δικαίου.

Αποστολή

Ηγεσία & Γνώση

Ο ΣΕΒ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στον μετασχηματισμό της Ελλάδας σε μια παραγωγική, εξωστρεφή και ανταγωνιστική οικονομία, ως ανεξάρτητος και υπεύθυνος εκπρόσωπος της ιδιωτικής οικονομίας.

Κοινωνικός Εταίρος

Ο ΣΕΒ, ως κοινωνικός εταίρος που πιστεύει στη λειτουργία των θεσμών, προωθεί στα αρμόδια όργανα της Πολιτείας και της Ε.Ε. τις απόψεις και θέσεις της επιχειρηματικής κοινότητας.

Ισχυρός Εκπρόσωπος

Ο ΣΕΒ διαμορφώνει θέσεις, αναλύσεις και προτάσεις πολιτικής για την οικονομία, τη βιομηχανία, την καινοτομία, την απασχόληση, την παιδεία και τις εργασιακές δεξιότητες, τον κοινωνικό διάλογο, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την εταιρική υπευθυνότητα.

Φορέας Δικτύωσης

Ο ΣΕΒ δικτυώνει τα μέλη του μεταξύ τους & με τα κέντρα αποφάσεων (εγχώρια και διεθνή), με στόχο τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας.

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα

T: 211 5006 000

F: 210 3222 929

E: info@sev.org.gr

www.sev.org.gr

SEV Hellenic Federation of Enterprises

Avenue de Cortenberg 168

B-1000 Bruxelles

T: +32 (02) 231 00 53

F: +32 (02) 280 08 91

E: sevbxl@skynet.be